

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з «Мікроекономіки»

на тему: «Аналіз стану і тенденцій розвитку ринку золота»

Студента 2 курсу групи ФСГ-21

напрямку підготовки:

«Фінанси суб'єктів господарювання»

Дякун Р.М.

Керівник:

Вірковська Анастасія Андріївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2016

План

Вступ

1. Теоретичні засади функціонування ринку золота
2. Особливості ринку золота в Україні та у світі
3. Проблеми формування та перспективи розвитку ринку золота

Висновок

Список використаних джерел

Зміст

Вступ.....	4
1. Теоретичні засади функціонування ринку золота.....	6
2. Особливості ринку золота в Україні та у світі.....	13
3. Проблеми формування та перспективи розвитку ринку золота.....	22
Висновок.....	30
Список використаних джерел.....	33

Вступ

Актуальність теми дослідження. Впродовж всіх історичних етапів фінансових відносин золото завжди виступало гарантією стабільності країни. Золото було перешкодою для емісії урядом надлишкової маси паперових грошей та захищало людські заощадження від інфляції. Уряди держав, які не використовували золотомонетний стандарт в фінансовому управлінні своєї країни, часто терпіли інфляційні потрясіння, бо бажання урядів збільшити свої витрати не маючи при цьому золотовалютного забезпечення, призводило до економічних криз.

Сьогодні операції з золотом та іншими дорогоцінними металами – це не тільки операції з фізичним золотом, а і безготівкові операції на міжнародному ринку дорогоцінних металів. Всі вони супроводжуються встановленням конкурентних цін, низьких відсоткових ставок за кредитами в банківських металах, високим ставками на депозити в дорогоцінних металах, високою швидкістю і якістю обслуговування клієнтів і дозволяють українському «золотому банківському» бізнесу інтегруватися в світовий. Золотий запас України є державною власністю та створюється і управляється Національним банком України щодо його правових повноважень визначених законодавством. Запас цінного металу в Україні формується за рахунок коштів Національного банку України шляхом купівлі афінованого(очищеного) золота у резидентів та нерезидентів, фізичних та юридичних осіб.

В умовах сучасної економічної тенденції, золото викликає особливий інтерес для досліджень. Інвестиційний ринок не обмежується лише вкладанням коштів у цінні папери чи певну реальну виробничу діяльність. Вільні кошти на сучасних ринках досить часто вкладають в інші активи, а саме золото –це дуже високоліквідний актив, який служить резервом практично для всіх провідних країн світу, а серед інвесторів його називають: «тихий», «захисний».

Важливе значення золота в економіці та його роль як важливого інструмента для інвестування привертає увагу багатьох дослідників. Серед зарубіжних авторів особливої уваги заслуговують праці: Бернстайна П., Велдона Г.Т., Готтельфа Ф., Джаджа Ф., Леселза Д., Медхокса С., Парке Л.,

Стіла Дж., Томсета М.. Багато українських дослідників аналізують ситуацію процесів становлення та розвитку ринку золота в Україні. Ці питання досліджують такі вчені, як С. Варфоломеєв, В. Мельник, А. Святненко, Н. Вернер та ін., Луцишин З., Рогана А. Вони торкаються питань оцінки та аналізу таких факторів, як: динаміка цін на золото, дохідність інструментів ринку золота, детермінанти ціноутворення на ринку дорогоцінного металу.

Мета курсової роботи полягає у дослідженні ринку золота, факторів впливу на нього і виявленні певних тенденцій ринку золота на сучасному етапі.

Відповідно до **зазначеної мети** виникає необхідність вирішення таких завдань:

1. з'ясувати теоретичні основи функціонування ринку золота;
2. дослідити і оцінити стан ринку золота в Україні та у світі;
3. визначити проблеми формування та перспективи розвитку ринку золота.

Об'єкт дослідження – функціонування ринку золота.

Предметом дослідження даної курсової роботи є ринок золота та тенденції його розвитку.

Методи дослідження: аналіз, аналогія, метод сходження від абстрактного до конкретного. Дослідження базується на використанні статистичного, порівняльного, факторного та структурного методів аналізу; використовувалася наукова література вітчизняних авторів, інформація з різних статей та журналів, а також інтернет-ресурси.

1. Теоретичні основи функціонування ринку золота

Впродовж всіх історичних етапів функціонування грошей та їхніх функцій виконувало золото. З цього приводу К.Маркс писав: «Первая функция золота состоит в том, чтобы доставлять товарному миру материал для выражения стоимости, т.е. чтобы выразить стоимости товаров как одноименные величины, качественно одинаковые и количественно сравнимые. Оно функционирует, таким образом, как всеобщая мера стоимостей, и прежде всего в силу этой функции золото – этот специфический эквивалентный товар – становится деньгами».

В процесі еволюції сталась переоцінка суті золота ,його функцій та ролі в економіці ,як на макро та мікро рівнях .Всі видобуті золотів запаси із надр землі матеріально існують в світі і є активом ,саме тому ринок золота є досить складним порівнюючи його з простим продажом видобутого золота .Відомо, що в економіці є два головних способи вимірювання величин: на визначену дату («запас») та за визначений період, частіше всього за рік («потік») [14, с. 16] .

Золото як запас, окрім безповоротно втраченого існує в трьох головних формах:

1. Централізовані запаси в казначейських та державних банках;
2. Приватні накопичення фізичних і юридичних осіб (фірм, банків і т.д.);
3. Метал, який використовується у різних галузях промисловості та побуті, і придатний для повторного застосування [7, с. 158] .

Золото може використовуватися в таких варіантах:

1. Офіційні резерви. До середини минулого століття золото офіційно вважалось засобом платежу. З переходом від Бреттон-Вудської до Ямайської валютної системи золото перестало виступати в якості всесвітньої одиниці, однак не втратило резервної функції, залишаючись і до цього часу одним із основних міжнародних визначників вартості. Центральні банки та міжнародні організації зберігають біля 20% золотих резервів (рис. 1.).

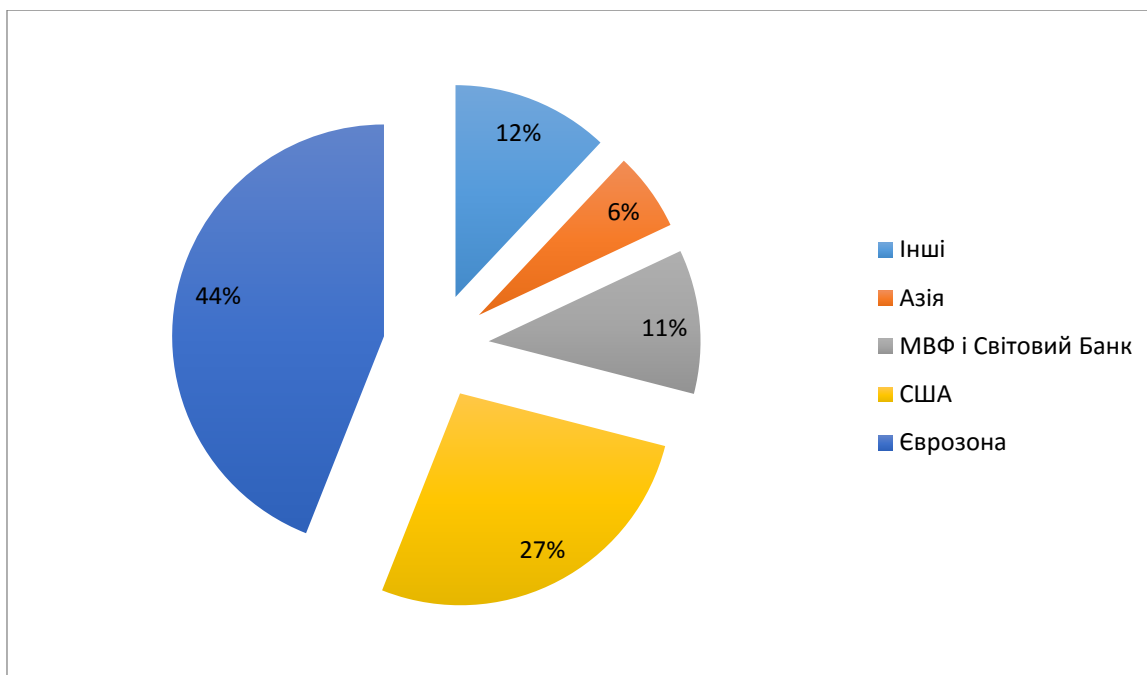

Рис. 1. Світові резерви

2.Вторинна переробка. Золото як промислова сировина майже не піддається руйнуванню тому його можна використовувати у вторинні переробці, тобто створюється своєрідна «нова пропозиція на метал». Сировиною для вторинної переробки зазвичай слугує лом ,який з ювелірних прикрас та деталей електротехніки. Лідерами по вторинній переробці виступають азіатські країни на ринках яких присутні штучні перепродажі ювелірних виробів.

3.Видобуток золота- це головне джерело формування пропозиції на світовому ринку . За всю історію золота в світі його видобули приблизно 166,6тис.тонн.Є два способи видобування цієї копалини: розсипний і рудний. Лідерами видобування золота на даний час є Перу , Австралія ,США,ПАР, Китай.

1. Китай лідер видобутку золота з 2007року .Щороку він видобуває 295тонн і приріст видобутку в середньому зростає щороку на 5,8%.
2. Південно Африканська республіка видобуває 250 тонн в рік і складає приблизно 15%,усього видобутого у світі металу.
3. Сполучені Штати Америки видобувають 230тонн золота щороку ,але це не максимальний потенціал країни оскільки над видобутком працює лише 32

шахти з 55. Австралія видобуває 225 тонн золота в рік. Особливістю видобутку є те що 40% видобутку проходить рудним способом.

4. Перу ,яке видобуває 175 тонн щороку .Видобуток золота є головним чинником формування ВВП країни після аграрного сектору

4.Споживання золота та його розподіл. Історична тенденція неодноразово стверджувала ,що основними споживачами цього благородного металу є країни Азії. Оскільки на сучасному етапі розвитку ці країни мають бурхливий розвиток економіки і самого благоустрою населення ,сектор їхнього споживання на ринку не зміниться .В загальному країни-споживачі золота розділяють на дві групи. Перша – технічно розвинуті країни (Японія, Німеччина, США), які використовують золото в основному в промислових цілях. Друга група – країни, лєвова частка споживання яких представлена ювелірною промисловістю (Італія, Португалія, Китай, Індія, країни Азії, Південної та Північної Африки) [5, с. 110] .

Виділяють три головні сегменти споживання золота: ювелірна промисловість ,промислове споживання та золото як інвестиція. На ювелірну промисловість припадає до 60% світового попиту на золото.

Можна вважати стереотипом ,що золото це символ багатства його також можна використовувати як актив-сховище в несприятливих економічних умовах.

Причини інвестування у золото:

1. Незалежність. Золото є незалежне ,бо не залежить від держави ,валюти, дохідності вкладних грошей у актив ,надійності кредитування.Цінність золота як платіжного засобу завжди залишається незмінним хоча воно частково залежить від політичних і економічних факторів які локально можуть змінити його вартість.

2. Резервний засіб. Держави і центральні банки як засіб забезпечення своїх валют часто обирають золото.

3. Висока ліквідність. Золото, поряд з більшістю високоліквідних активів, є найбільш привабливим. Його можна продати протягом 24 год. як на одному фінансовому ринку, так і декількох відразу.

4. Диверсифікація активу. Золото може зіграти вирішальну роль у формуванні інвестиційного портфеля як надійний і «тихий» актив.

5. Стабільність. Золото завжди було найкращою інвестицією в майбутнє, воно впродовж віків залишилось цінним і дорогим металом. Незалежно від стабільності фінансового ринку, вартість золота схильна до росту і має тенденцію до стабільного і передбачуваного курсу ціни на нього.

Інвестування в золото привабливе тим, що, по-перше, половина його ціни складається з макроекономічних чинників (25% - від американського долара, 10% - від інфляційних процесів, 10% - від монетарної політики держави, 5% - від процентної ставки держави), а половина від пропозиції цього металу. По-друге, ціна металу і фінансових активів має обернену залежність. По-третє, внаслідок розвитку офіційних і «чорних» ринків золота торгівля ним зазвичай не пов'язана зі значними формальностями та завищеними трансакційними витратами.

В залежності мети інвестора виділяють такі операції із золотом:

1. купівля золота для страхування ризику знецінення грошей внаслідок інфляційних процесів.

2. купівля акцій видобувних компанії з кінцевою метою отримання дивідендів та одночасного страхування від інфляції.

3. строкові – форвардні та ф'ючерсні угоди строком 1,3,6 місяців із золотом для здійснення ризикових (венчурних) інвестицій.

На ринку форвардних операцій здійснюється :

- хеджування з метою страхування ризику зміни ціни;
- спекулятивні термінові угоди – купівля-продаж золота з метою одержання прибутку;

- арбітражні операції із золотом з метою одержання прибутку в просторовому й тимчасовому розриві: угода «своп» із золотом – об'єднання наявної й термінової контрзгоди.

- паралельно не зменшуються масштаби приватної тезаврації – тобто нагромадження скарбу як золота приватними особами.

На світові ринки золото попадається через посередників – дилерів. Дилери – це фірми які є втіленням фінансової аристократії, у світі їх налічується приблизно 20. Найнадійнішими у вузькому профілі золотими дилерами є лише п'ять фірм ,які традиційно утворюють Лондонський ринок золота. Найстаріша «золота» біржа виникла ще в XVII ст. ,а наймолодшій приблизно 150 років. Список лондонських дилерів відкриває дім Ротшильдів 1804р.(офіційна назва N. M. Rotchild and sons, Ltd). Діють і інші фірми, зокрема Mocata and Goldsmi, що входить в Standard chartered bank. Сюди входять також члени «великої трійки» швейцарських банків із головними конторами в Цюріху, який як міжнародний ринок золота не поступається Лондону.

Є спеціалізовані центри торгівлі цим металом ,де здійснюється його купівля – продаж – це аукціони. Золото в цьому випадку продається у вигляді спеціальних зливків:

- міжнародного зразку з пробою не менше ніж 995 та певною мірою ваги тройською унцією вага якої становить 12,5 кг.

- малих зливків до 990г.

- з пробами від 900-916,6 і вагою в кілька кілограмів.

Об'єктами операцій на ринках золота виступають золоті монети старого карбування, сувенірні та ювілейні монети.

Сьогодні функціонує більше п'ятдесяти ринків золота і представлені вони на різних континентах:

- у Західній Європі (Женева, Лондон ,Цюрих,Париж тощо) загалом 11.

- в південній і північній Америці діє чотирнадцять, п'ять з яких у США.

- в Азії 19.

- в Африці 8.

Держава сама диктує режим регулювання і поділу ринку золота:

- світові ринки (Лондон, Цюрих, Нью-Йорк, Гонконг, Дубай та ін.);
- внутрішні вільні (Париж, Мілан, Стамбул, Ріо-де-Жанейро);
- місцеві контрольовані (Афіни, Каїр);
- чорні (Бомбей та ін.).

Джерелом пропозиції золота на ринку служить: новий видобуток золота [основне джерело (до 80 %) пропозиції золота на ринку (до 2500 т на рік)]; державні резерви золота; приватні резерви золота; продаж золота інвесторів; продаж золота тезавраторів; продаж золота спекулянтами; контрабанда.

Золото на ринки поставляється у вигляді стандартних злитків: злитки (наприклад, злитки міжнародного зразка 12,5 кг з пробою, не менше 995); золотих монет старого карбування; сувенірних монет; листів; пластин; проволочок; золотих сертифікатів.

Попитом на золото слугує :зубопротезна область , електротехніка, промислово – побутове споживання, ювелірна промисловість, атомно-ракетна техніка, спекуляції на ринку ,купівля золота центральними банками для збільшення золотовалютних запасів, приватна тезаврація[9, с. 100] .

Ринок золота з організаційної точки зору являє консорціум ,тобто організація з декількох банків, уповноважених здійснювати посередництво в операціях покупців і продавців ,зіставляють їх між собою і за взаємними домовленостями фіксують середній ринковий рівень ціни ,зазвичай це відбувається двічі на день .Також існують спеціальні фірми які займаються чисткою ,випларкою зливків та зберіганням золота.

Світовий ринок золота – це яскраво виражений «ринок продавця», тобто на ньому попит перевищує пропозицію. Завдяки цьому ціни на цей дорогий метал продовжують неспинно зростати вже двадцятий рік поспіль. Таке становище пояснюється тим, що його поклади обмежені [3, с. 39] .

Ринок золота є олігополістичний ,в структурі цього ринку ,при якій в одній галузі домінує невелика кількість конкуруючих фірм, при цьому хоча б декілька з них виробляють значну долю продукції,а поява нових конкурентів

дуже ускладнена, практично неможлива. Товар, реалізований олігополістичними фірмами може бути двох видів : диференційований та стандартизований.

В даному випадку золото є стандартизованим товаром ,тому ринок золота є ринком чистої олігополії. Можливість проникнення в галузь виробників є суттєво обмеженими: від повністю блокованого входу як при чистій монополії, до абсолютно вільного ,тобто як в моделі досконалої конкуренції. Бар'єром до входження в галузь є великий капітал. Ефект масштабу, тобто економія від масштабу виробництва є однією з головних причин широкого розповсюдження олігополістичних структур.

На олігополістичному ринку, як і за умов монополістичної конкуренції, унікально важливе значення відводиться методам нецінової конкуренції, оскільки цінові маневри тут не завжди прийнятні та успішні.

Олігополія виникає за умов, коли кількість фірм-учасників ринку є малою, тому кожна з них при формуванні стратегії, тактики своєї бізнесової поведінки змушена зважати на можливу реакцію конкурентів. Наприклад, коли одне підприємство оголошує зміну ціни, або виводить новий товар на ринок, то конкуренти мають вирішити, як їм реагувати у відповідь. Конкуренція в олігополії є високо-персоніфікованою. Тут кожен виробник знає, що його найефективніша стратегія залежить від стратегії конкурентів. Взаємозалежність учасників олігополістичного ринку поширюється на усі сфери конкуренції: ціну, обсяги продажів, сегмент ринку, диференціацію продукції, послуги покупцям тощо. Прогнозування відповідної реакції конкурентів є одним із найскладніших рішень, які приймаються учасниками олігополістичних змагань.

Отже, загалом фірми олігополісти рідко використовують зміну ціни на свої товари як важіль управління ,саме тому олігополістичні ціни мають тенденцію до стабільності і негнучкості. Окрім того, висновок про незацікавленість олігополістів у зміні цін не завжди узгоджується з реальністю: ціни олігополістичного ринку мають стійку тенденцію до зростання [1, с. 287]

2. Особливості ринку золота в Україні та у світі

Золото є важливим чинником, що формує золотовалютний резерв держави, який контролюється центральними банками. Частка золота у резервах країн лідерів: США ця частка складає 61,1%, у розвинутих країнах Європи від 30% до 50%. Золоті резерви між країнами та наднаціональними установами розподіляються таким чином: Об'єднана Європа – 39% (12 411 т), США – 26% (8 135 т), МВФ та Світовий банк – 11% (4 000 т), Азія – 6%, інші країни необ'єднаної Європи та світу – 18% [1, с. 280]. Обсяги запасу золота країни слугують основою показника кредитоспроможної сили. Серед держав продовж 2015-го року центральний банк Туреччини виявився найбільшим нетто-продавцем золота із золотовалютних запасів: як випливає з даних Міжнародного валютного фонду (МВФ), за рік він продав 437 000 унцій золота. Незважаючи на приріст обсягу запасів золота у золотовалютному резерві (ЗВР) Туреччини наприкінці року, загалом цей показник скоротився за рік з 17,01 млн до 16,57 млн унцій. Також золото у 2015 році досить активно продавали Колумбія (220 тис. унцій), Сальвадор (174 тис. унцій) і Німеччина (103 тис. унцій). З країн СНД в топ-10 нетто-продавців золота потрапила Білорусь, яка, за підсумками 2015 року, знизилася свої запаси золота на 17 тис. унцій. Найбільшими покупцями золота у 2015 році були Китай, Росія і Казахстан. За даними з Банку Росії, загалом за 2015 рік ЦБ РФ закупив 6,7 млн унцій золота (для порівняння: у 2014 році цей показник становив 5,5 млн унцій, що зробило Росію абсолютним лідером з держзакупівель дорогоцінного металу). Народний банк Китаю влітку 2015 року опублікував офіційну статистику за обсягом золота в міжнародних резервах країни вперше за шість років. До цього офіційно вважалося, що запаси золота в Китаї незмінні з 2009 року і становлять 33,89 млн унцій. Як з'ясувалося, за 6 років Китай купив 19,43 млн унцій золота і збільшив запаси на 57%. Проте в другій половині 2015 року Китай продовжив нарощувати резерви, закупивши ще 3,34 млн унцій золота. Казахстан у 2015 році, згідно з даними МВФ, закупив 966 тис. унцій золота. З країн СНД помітно збільшили запаси також Україна (закупила 120 тис. унцій) і Таджикистан (105

тис. унцій). За даними НБУ, золотовалютні резерви на 1 листопада 2012 року становили 12 млрд, що на 23,2%, або на 3,798 млрд дол., менше за показник на 1 жовтня в 16,385 млрд дол. Згідно з даними НБУ, золотовалютні резерви досягли мінімального значення за останні 9 з половиною років, після провалу до 11,892 млрд дол. у березні 2005 року. Станом на 1 січня 2015 року, обсяг міжнародних резервів України становив 7,6 мільярдів доларів. Росія в грудні збільшила свої обсяги золотих злитків на 20,73 тонни до 1,208,23 тонни, повідомив МВФ. РФ поступається за обсягом золотого запасу США, Німеччині, Італії і Франції. Обсяги купівлі Росією золота в грудні стали найбільшими з вересня, коли вона купила 37 тонн. Активність Росії на золотому ринку йде разом зі зниженням прогнозів зростання її економіки, яка, як очікується, скотиться у цьому році в рецесію на тлі низьких цін на нафту і санкцій за кризу.

Отже, найбільшими за обсягом золотовалютними резервами володіють США, ФРН, Італія, Франція та ін. Золото центральних банків країн світу становить 20,5 % (33 201 т), тобто п'яту частину всього світового запасу цього металу. Зокрема на промислово розвинуті країни припадає близько 83 % світових централізованих запасів золота. Але варто зауважити, що офіційні дані, які публікуються МВФ, не включають прихованих фондів, особливо характерних для країн Близького Сходу і те, що в багатьох країнах приватні особи володіють більшим об'ємом золота, ніж золотий запас відповідної держави (рис. 2).

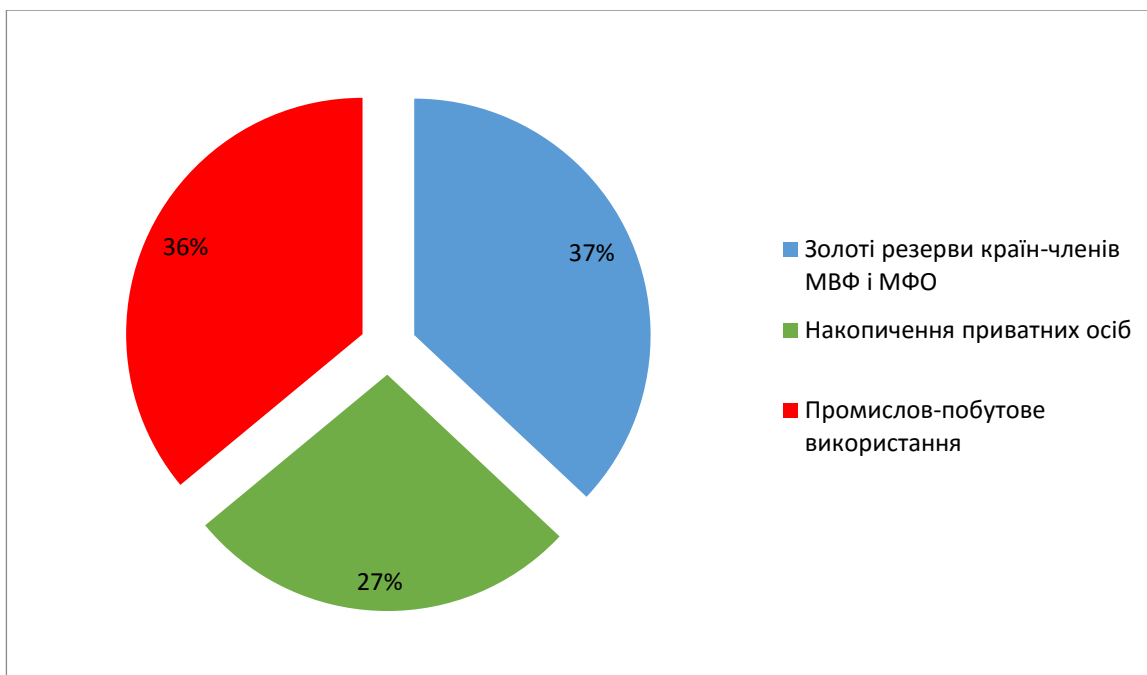

Рис. 2. Структура напрямів використання золота на початок ХХІ ст.

Російський Центробанк за останні десять років скупив 570 мільйонів тонн золота. За даними агентства, ця цифра утричі перевищує вагу статуї Свободи.

За даними ЦБ, на 1 січня 2015 року в міжнародних резервах Росії було 30,8 мільйона тройських унцій (близько 958 тонн) золота. На 1 січня 2003 року аналогічний показник становив 12,5 мільйона тонн тройських унцій (майже 389 тонн).

Частка дорогоцінного металу в російських резервах також збільшилася. Якщо у 2006 році золото у резервах оцінювалося приблизно у 3,7 мільярда доларів із загального обсягу резервів в 62 мільярди (близько 6%), то на 1 січня 2013 року – приблизно в 45 мільярдів доларів із загальної суми в 499 мільярдів (9%) .

Скупку золота Банком Росії в Bloomberg пов'язують з «політикою ресурсного націоналізму», яку проводить президент країни Володимир Путін. Росія серед країн, що розвиваються стала лідером із скупки золота. Водночас розвинені країни, навпаки, продають дорогоцінний метал, пише видання. Як вказує інформантство, за минуле десятиліття більше всіх продали золота Швейцарія (877 тонн), Франція (589 тонн), а також Нідерланди та Португалія (кожна реалізувала більш ніж по 200 тонн) [23].

В Україні зараз існує два сектори ринку золота. Один з них регулюється і контролюється Міністерством фінансів України та покликаний обслуговувати потреби суб'єктів підприємницької діяльності в золоті, якість якого не узгоджується з міжнародними стандартами. Другий – ринок банківського золота в зливках – регулюється і контролюється Національним банком України та оперує із золотом, яке відповідає міжнародним стандартам.

Ринок банківського золота в Україні поки що є дуже невеликим. За оцінками деяких експертів його обсяг в 2009 р. складав біля 560 кг (4.5 млн. дол. США). За даними УМВБ – єдиному місці, де українські банки торгували золотом до вересня 2009 р., щорічний обсяг торгів золотом склав в 2010 р. – 900 кг, в 2011 р. – 1000 кг, 2012 р. – 1150 кг, 2013 р. – 1300 кг. 2014р.-1215кг ,2015р.-1235кг.

Грошовий річний обсяг біржового ринку золота в Україні експерти УМВБ оцінюють в 60–70 млн. грн. Відповідно до оптимістичних прогнозів деяких українських експертів по ринку золота, із виходом на ринок банківських металів крупних банків, таких як Брокбізнесбанк, Ощадбанк, Укрсоцбанк, та по мірі збільшення обсягу торгів банківським золотом, ціни на нього повинні приблизитися до світових. При цьому річний обсяг торгів банківським золотом в Україні повинен вийти на рівень у 100 тонн (більше 1 млрд. дол. США – при ціні більше 310 дол. США за унцію).

На фоні таких світових тенденцій ще більше активізувався і внутрішній український ринок золота. Експерти оцінюють загальний обсяг українського ринку банківського золота 2015 р. на рівні близько 5, 5 тонн (біля 55 млн. дол. США) .

За оцінками експертів, золото зараз становить приблизно 85% вітчизняного ринку банківських металів, 10% припадає на срібло, решта – на платину і паладій.

На сьогоднішній день Україна займає 45 місце серед країн світу за обсягом монетарного золота у складі міжнародних резервів і, враховуючи темпи зростання, має всі передумови для його збільшення [17] .

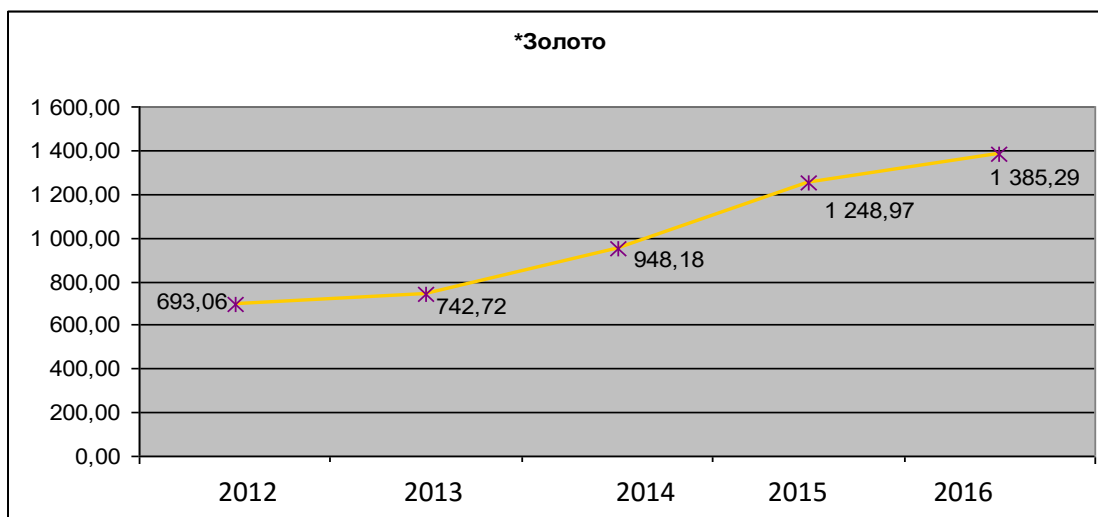
Монетарне золото – це золото у формі монет, злитків або брусків, не нижче 995 проби, перебуває у власності або під контролем центрального банку або органів державного управління.

Обсяг монетарного золота в міжнародних резервах України в січні – листопаді 2014 року збільшився на 25,5% – до 1,13 мільйона трійських унцій [20].

Зазвичай в структурі золотовалютних резервів європейських країн частка монетарного золота становить 15% і Україна наближається до цього показника. Фізичний запас золота в золотовалютних резервах України становив – 23,501 т станом на 31.12.2014 р. та 27,621 т станом на 31.01.2015 року.

Графік 1

Обсяг золота в золотовалютних резервах України за 2012 – 2016 рр.

Дана діаграма ілюструє перманентне зростання золота як резерву НБУ у 2012– 2016 рр. Так, у 2012 р. обсяг золота становив 693,06 млн. дол. США , у 2016 р. – 1,385 млн. дол. США, що на 692,23 млн. дол. США більше (обсяг золота за цей час зріс майже у 2 рази). Це є позитивним моментом, адже збільшення золота в структурі резервів НБУ продукує їх підтримку і стабільність. Особливо помітно зросла частка золота за 2014 – 2016 рр. Якщо у 2014 р. вона становила 2,13% від загальної суми, то у 2016 р. – 4,3%, що є у 2 рази більше.

Протягом 2012 р. золотовалютні резерви НБУ зменшилися на 8% (2,781 млрд. дол. США) і станом на 31.12.2012 р. становили 31,794 млрд. дол. США

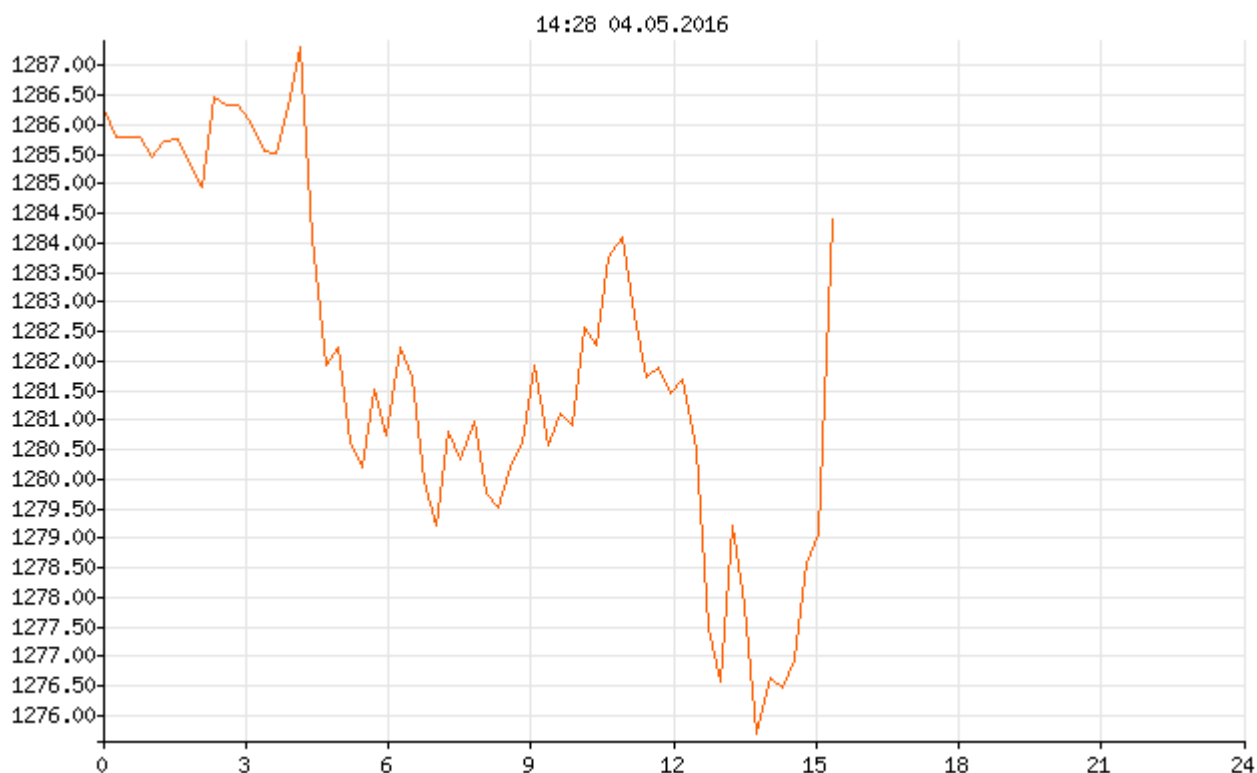
(зокрема: резерви в іноземній валюті – 30,391 млрд. дол. США , резервна позиція в МВФ – 0,03 млн. дол. США, спеціальні права запозичення – 17,91 млн. дол. США , золото –1,385 млрд. дол. США) . В Україні в золоті розміщено лише 4,36 % золотовалютних резервів і за розміром золотого запасу вона посідає 52 місце у світі.

Вартість золотих зливків у 2015 році змінювалася неоднозначно. Спочатку інвестори спостерігали тотальне зниження цін, що почалося в березні і закінчилося в середині травня. Тоді, залежно від номіналу зливка, ціна одного грама впала. Пік подорожчання припав на початок жовтня. Різниця між мінімумом і максимумом, які демонструвала вартість зливків минулого року, становила 10,9 – 12,8%. Пожвавлювали ринок і коливання ціни золота за порівняно невеликі проміжки часу. Так, лише за один місяць (за вересень 2015 р.) вартість 5-грамового зливка зросла на 7,2%.

Середня вартість купівлі золотих зливків банками також виросла за підсумками року, причому в два-три рази більше, ніж піднялася середня курсова ціна продажу золотого металу. Зокрема, зростання склало 16,52 – 22,84 грн/г, або 4 – 6% для мас до 100 г включно, і 13,68 – 18,34 грн/г, або 4 – 5% для більших мас. Загалом, якщо різниця між ціною купівлі та продажу на початку 2014 року становила 96–136 грн/г залежно від ваги зливка, то на кінець року вона зменшилася до 30–86 грн/г.[18] .

За даними на листопад 2012 року ціна золота з негайною поставкою досягла свого історичного максимуму – 1422,30 дол. США за тройську унцію в ході торгів на біржі NYMEX (Нью-Йорк). З початку 2010 року золото подорожчало в загальній складності на 28 %. Попередній рекорд стрибка цін був зафіксований в березні 2008 р., коли ціна цього дорогоцінного металу досягла 1033,9 дол. США за тройську унцію. В цілому можна відзначити, що прорив історичного максимуму відкриває золоту шлях для подальшого зростання.(графік 2.)

Графік 2 (ціна золота станом на 04.05.2016 р).

Світові тенденції не обійшли стороною і Україну. Попит на банківські метали в 2013 році збільшився в порівнянні з 2011 роком приблизно на третину [19].

Проаналізуємо динаміку цін на золото (табл. 2).

Таблиця 2

Офіційні ціни на золото (тройська унція/українська гривня)

за 2012–2015 рр. [16]

2012 рік		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
Дата	Ціна	Дата	Ціна	Дата	Ціна	Дата	Ціна
31.01	3243,363	31.01	4664,938	31.01	6764,45	31.01	8735,31
28.02	3456,725	29.02	4832,85	28.02	7276,5	28.02	8731,073
31.03	3357,745	31.03	4769,725	31.03	7107,1	31.03	8794,769
30.04	3396,125	30.04	4474,3	30.04	6887,65	30.04	9273,303
31.05	3318,355	31.05	4332,836	31.05	7235,955	31.05	9621,071
30.06	3280,228	30.06	4327,643	30.06	7195,373	30.06	x
31.07	3350,675	31.07	4428,906	31.07	7174,536	31.07	x
31.08	3364,815	31.08	4031,622	31.08	7595,542	31.08	x
30.09	3685,238	30.09	4260,667	30.09	7943,918	30.09	x
31.10	3959,2	31.10	4448,469	31.10	8272,0	31.10	x
30.11	4076,613	30.11	5484,454	30.11	9293,758	30.11	x
31.12	4183,925	31.12	6699,0	31.12	8723,613	31.12	x
Середня за рік	3556,084	Середня за рік	4729,618	Середня за рік	7622,533	Середня за 5 міс.	9031,105

З розрахунків бачимо, що золото мало постійні позитивні значення, але існує певна розбіжність в отриманих результатах. Справа в тому, що курсова дохідність визначалася як співвідношення різниці середньорічних цін поточного і попередніх років до середньорічної ціни попереднього року. Так, на відміну від показників дохідності, що були розраховані в розрізі цін на кінець визначених років аналізованого періоду (в розрізі часового інтервалу), наведені показники дохідності не мають від'ємних значень, амплітуда їх коливань значно менша. Але, не дивлячись на ту чи іншу методику визначення курсової дохідності від інвестування в золото, можна сказати, що такий інвестиційний інструмент є стабільним та дохідним. Світові ціни на золото невпинно

зростають уже шостий рік поспіль, й аналітики пророкують подальше зростання цін на жовтий метал.

Через поступову втрату золотом функції світових грошей і набуттям властивостей товару воно перетворилося на особливий інвестиційний товар. Основним українським інвестором у золото, за свідченнями банкірів, є населення, але іноді у якості інвесторів виступають і юридичні особи, зокрема страхові компанії. Не відстає від населення і Нацбанк: 2014 р. він збільшив обсяг золота у своїх золотовалютних резервах на 10,3 тонн, тобто до 25,325 тонн. Нарешті, на підвищення попиту зреагували і біржовики. З лютого 2015 р. Універсальна товарна біржа «Контрактовий дім УМВБ» перейшла на щоденні торги банківськими металами, тоді як раніше їх проводили раз на тиждень. Як зазначають банкіри, ця подія є досить важливою для розвитку ринку золота . Український ринок золота динамічно розвивався протягом 2013 року. На ньому все більше підвищувалася конкуренція, за рахунок чого маржа в деяких банках досягла рівня у 3–4% (по відношенню до цін оптових закупок за кордоном). [24].

Переставши виконувати функцію міри вартості, інвестиції в золото придбали спекулятивний забарвлення, а вартість золота виражена в валютах, які самі схильні до інфляції. Висновки досліджень інвестиційних керуючих у світі свідчать про те, що за останні два роки, як втім і за останнє десятиліття, і навіть за останні 40 років золото було найкращим об'єктом для інвестицій. Так, з 1969–2010 рр. американський ринок акцій зріс лише в 12 разів, нафта – в 25 разів, а золото – у 35. Основну масу «інвестиційного» металу, зазвичай, скуповують великі інституційні структури – банки, золототорговельні фірми, пенсійні та інші фонди. Але не залишаються осторонь і дрібні покупці, що знайшло відображення у збільшенні попиту на золоті монети та медальйони. У багатьох країнах банківський метал, куплений в інвестиційних цілях, не оподатковується ПДВ (враховуючи всі країни ЄС) [7, с. 160] .

3. Проблеми формування та перспективи розвитку ринку золота

Процес самоліквідції СРСР Біловезькими домовленостями передбачив поділ активів Союзу і золотого запасу, обсяги якого становили 200-300 тонн (за офіційною інформацією Москви) більш ніж 1500 тонн. Це дало б можливість Україні додати своїх сучасних запасів від 60 до 250 тонн металу. Нажаль цього не сталося і послужило головною причиною на падінні карбованця 1992-1993 р.

Тому, Україна була вимушена формувати свій золотий резерв самостійно. Початок цьому поклала Постанова Президії Верховної Ради України «Про створення запасу дорогоцінних металів і дорогоцінних каменів в Україні» від 2 грудня 1991 р., згідно з якою Національному банку України доручалося «з 5 грудня 1991 року приступити до формування запасу дорогоцінних металів і дорогоцінних каменів». Золото почало наповнювати державний резерв з 1992р. Відкрилось багато ломбардів, що дало змогу накопичити значні запаси золота, зважаючи що щорічні надходження становили приблизно 400кг золота та 1 тонни срібла. Збагатило досвідом купівлі золота та збільшення його ліквідності слугував 1996 рік коли Національний банк України придбав золото у формі зливків у London Good Delivery Standard на міжнародному ринку (в Швейцарії та Великій Британії). Вихід Національного банку України на світовий ринок банківських металів дозволив частково приєднатися і до іншої світової практики, згідно з якою більшість центральних банків самостійно не утримують золоті резерви, а користуються послугами окремих центральних банків (Федеральний резервний банк Нью-Йорка, Банк Англії) чи комерційних банків, які спеціалізуються на утриманні золотих запасів [12, с. 53].

На сучасному етапі, щоб стабілізувати грошову систему України потрібно розвивати ринок золота для забезпечення потреби інвесторів, запаси яких будуть відігравати роль реальних заощаджень.

Ринок золота в Україні може розвиватись не тільки через купівлю цінного товару, але і видобування його з надр землі. На сьогодні виявлено і класифіковано 236 родовищ в деяких регіонах країни, в тому числі такі перспективні, як Мужіївське (Закарпаття), Травневе (Одеська область) та ін..

Але сама наявність (тим більше кількість) природних запасів металу не є обов'язковою умовою розвитку: наприклад, ні Великобританія, ні Швейцарія, де розташовані головні ринки золота, не є золотодобувними країнами. Те ж стосується і найбільших регіональних ринків.

Говорити про перспективи розвитку в Україні сильного внутрішнього ринку золота, мабуть, не має сенсу. Поки що для цього немає ніяких підстав. Звичайно, реальні дії НБУ щодо певної лібералізації ринку матимуть позитивний вплив. Україна – це не Індія із її величезним попитом на золото (внаслідок певних релігійних та інших традицій) та не Австралія із її видобутком золота. Найбільш вірогідним і реальним є розвиток українського ринку торгівлі безготівковим (паперовим) золотом, який буде напряду прив'язаний до ринку золота в Лондоні. Очікувати ж значного збільшення ринку фізичного золота в Україні, що прогнозували деякі банкіри не варто. Певне зростання помірними темпами може продовжуватися ще декілька років, до насичення попиту тієї частини населення, яка віддаватиме перевагу зберіганню грошей в золоті. Обсяг операцій українських банків з «паперовим» золотом на міжнародних ринках може зрости за умови, що Україна буде розвиватись в індустрії недержавних пенсійних фондів та компаній по страхуванню життя, а також поширення портфельних інвесторів які робитимуть попит на золото всередині держави [15].

Якщо цей ринок зросте, то в Україні збільшиться кількість професійних дилерів та інвесторів та банківських спеціалістів які розвиватимуть ринок золота України із стратегічної і економічної точки зору це було б вигідно для держави. Роль золота в світовій економіці на даний момент остаточно не визначена.

Крім того, здійснення якісного аналізу світового ринку золота та прогнозування цін золота вимагає досить глибокого розуміння цілого ряду історичних та геополітичних питань. Таким чином, пошук інвестиційно-тезавраційного попиту на золото зазвичай пов'язане з подіями і явищами міжнародного або місцевого характеру, які або загрожують знеціненню

грошей власників, або несуть певну вигоду. Тому зараз виникає потреба в експертах які поглиблено досліджують світовий ринок золота ,бо вітчизняний ринок золота прямо залежить від нього. Монетарне золото – це золото у формі монет, зливків або брусків не нижче 995 проби, що перебуває у власності або під контролем центрального банку чи органів державного управління. Обсяг монетарного золота в міжнародних резервах України в січні-листопаді 2015 року збільшився на 25,5% – до 1,13 млн тройських унцій, повідомляється на веб-сайті Національного банку України (НБУ). На фоні обсягу золотих запасів країн світу запас України – незначний. "Від початку 2015 року обсяг монетарного золота в міжнародних резервах України збільшився на 25,5% (на 0,23 млн тройських унцій) і станом на початок грудня поточного року становив 1,13 млн тройських унцій" – зазначила голова НБУ. Серед країн членів ЧЕС Україна займає останні позиції. Наприклад, питома вага золотих запасів США у міжнародних резервах, наприклад, становить 26,5%, Німеччини – 11,2%, Франції – 9%, Італії – 8% [6, с. 35].

Обсяг резервів в золоті має відображати реалії міжнародного ринку цього активу в цілях мобілізації необхідних обсягів фінансових ресурсів без ризику істотних фінансових втрат від такої операції [4, с. 224] .

Щоб створити свій вітчизняний ринок металів Україна має йти по створеному і століттями відшліфованому алгоритму лідерів .Слід підкреслити, що всі ринки золота та інших дорогоцінних металів, незалежно від їх місцезнаходження та типу операцій – це виключно приватні підприємства для яких характерно:

- Операції на сучасних ринках металів здійснюють банки, приватні особи, приватна клієнтура, державні органи у яких виникає потреба в поповненні чи зменшенні своїх запасів або здійсненні інтервенцій, як певного втручання . Тобто не тільки міністерство фінансів , а й центральні банки іноді проводять операції не безпосередньо, а як клієнти уповноважених банків. Це робиться для того ,щоб уникнути розголосу щодо напрямку та обсягу таких операцій ,а відтак – негативної реклами ринку (це, наприклад вдалося Резервному банку

Австралії, який продав на ринку значну частину своїх золотих запасів в 2013 році).

- В умовах ринкової економіки запроваджуючи режим функціонування ринку дорогоцінних металів такі органи як :міністерство фінансів ,центральні банки та інші спеціальні органи, які потім уже не втручаються в їх діяльність ,але здійснюють нагляд відповідно до цих правил. Тобто офіційні органи не втручаються у процес ціноутворення ,поставок металу та розрахунків. Але вона можуть контролювати ліквідність металу ,мінімальні вимоги щодо достатності капіталу для учасників ринку. В деяких країнах існує також «право першої руки» офіційних органів щодо придбання ново-видобутого металу, а в країнах із контрольованими ринками офіційні органи стежать за дотриманням обмежень, які діють стосовно нерезидентів.

Як свідчить багатовіковий досвід операцій на ринках цінних металів ,є різні приклади і жорсткої державної регламентації та тотальної лібералізації та дерегуляції операцій купівлі –продажу. Вибір цих принципів організації ринку залежить від економічної та політичної ситуації в державі, саме вони диктують структуру ринків дорогоцінних металів.Досвід організації операцій із дорогоцінними металами, є різноманітні приклади і жорсткої державної регламентації, і повної лібералізації та дерегуляції таких операцій. Вибір принципів їх організації залежить від багатьох чинників політичного та економічного характеру. Але саме вони визначають передусім механізм проведення операцій та організаційну структуру ринків дорогоцінних металів. Зависокі податки та інші обмеження є «запрошенням» для громадян порушувати закон. Наприклад, високі внутрішні податки, тарифи або заборона імпорту взагалі призводять до контрабанди і, таким чином, підривають повагу до закону. Висока ставка податку є дискримінацією золота у порівнянні з акціями, облігаціями тощо. Потреба та заходи по страхуванню (хеджуванню) від інфляції або конфіскації є відповіддю на дії щодо отримання інвестицій у вигляді золота, що передують вивезенню грошей за кордон.

Основні операції купівлі продажу на вторинному ринку та їх організація механізму розподілу щодо видобутого металу має базуватись на таких принципах:

1.Регулювання та контроль щодо здійснення купівлі продажу за встановленими правилами ,які впроваджувались Національним банком України та Міністерством фінансів України.

2.Правило «переваги» базується на праві уряду на придбання видобутого золота за заниженими цінами .

3. Обіг на ринку дорогоцінного металу лише у стандартизованій формі, тобто у зливках стандартної форми та якості. Це забезпечить гарантовану якість поставок металу, порівнянність цін та сумність ринку України зі світовими центрами торгівлі дорогоцінними металами.

4.Ринковий механізм визначення цін на дорогоцінні метали. Вони визначаються на основі співвідношення попиту та пропозиції без прямого адміністративного втручання органів державної влади.

5.Право Національного банку України на здійснення інтервенцій на ринку дорогоцінних металів з метою підтримки цін на бажаному рівні у випадках, коли відбувається їх спекулятивне коливання з внутрішніх причин.

6.Надання Національним банком України ліцензії торговцям монетарними металами (виходячи з критеріїв їх ліквідності та професійної придатності) та нагляд за торговцями дорогоцінними металами з метою забезпечення стабільності ринку.

7.Недержавний статус організаційної структури ринку дорогоцінних металів (що не включає певних прав Національного банку України щодо організаційних чи кадрових рішень такої структури).

8.Стимулювання надходження до країни дорогоцінних металів шляхом ліберальної податкової, митної та ліцензійної політики уряду та Національного банку України.

9.Забезпечення регіонального статусу ринку щодо країн Чорноморського економічного співробітництва, чого слід досягти й успішним

розвитком операційної діяльності ринку, й відповідними дипломатичними та зовнішньоекономічними кроками української влади.

На даний момент створення в Україні повноцінного ринку золота не має жодних підстав, оскільки потрібно міняти законодавство щодо здійснення операцій із золотом. У ньому повинно бути передбачено право на здійснення операцій і резидентами, і нерезидентами за вільними ринковими цінами, які не обкладаються податком на додану вартість або іншим спеціальним податком. Експорт та імпорт дорогоцінних металів (принаймні придбаних на ринку або таких, що ввозяться для продажу на цьому ринку) не повинні обмежуватися.

Оскільки запаси золота є вичерпними, уряди не в змозі з легкістю маніпулювати його ціною. Зберігання своїх заощаджень в золоті – це єдина можливість зберегти свої заощадження в непрості часи.

На думку світових та вітчизняних експертів, основними факторами, які впливатимуть на ринок дорогоцінних металів у майбутньому, будуть економічні, а саме (грошово-кредитна політика найбільших держав, темпи інфляції, обсяги видобутку, високий попит з боку найбільшої і найчисельнішої держави світу Китаю, та інших міжнародних інвесторів, ціна на енергоресурси) та політичні фактори (розв'язання ядерних проблем з КНДР та Іраном, військових дій у Сирії тощо).

Провівши аналіз проблем формування ринку цінних металів в Україні та відповідно входження вітчизняного ринку на світовий можна виявити такі проблеми:

1. Відсутність золотодобувної промисловості і власного виробництва банківських металів;
2. Незначний золотий запас України для інтервенцій чи продажу його на національному ринку дорогоцінних металів;
3. Законодавче обмеження ввезення в Україну банківських металів, отриманих в результаті переробки за межами митної території України брухту та відходів дорогоцінних металів. Так, ввезення в Україну банківських металів юридичними особами резидентами (крім

уповноважених банків) і нерезидентами не дозволяється. Ця вимога закріплена у пункті 1.9 глави 1 розділу III «Правил надання фізичним і юридичним особам резидентам (крім уповноважених банків України) і нерезидентам індивідуальних ліцензій та спеціальних дозволів на переміщення валюти України, іноземної валюти, платіжних документів (іменних, дорожніх чеків), банківських металів через митний кордон України» [12, с. 52].

Вчені припускають, що світовим Центробанкам незабаром прийдеться повернутися до золотої резервної системи.

У даний момент доларові резерви схожі прямо на гарячу картоплю з приказки. Нікому вони не потрібні, але ніхто не може дозволити собі від них позбутися. Кращий спосіб продемонструвати це – глянути на Центробанки Азії: ЦБ Китаю, Японії, Індії. Вони купаються в доларах, і вони знають, що долар падає, і буде продовжувати падати. Вони також знають, що:

- 1) Якщо вони просто будуть тримати їх, їхня вартість буде зменшуватися згодом;
- 2) Якщо вони продадуть їх, їхня вартість зменшиться ще швидше;
- 3) Якщо вони куплять більше, щоб підтримати долар і свої засновані на доларі доходи (здебільшого ілюзорні), то вони лише відстрочать неминуче, і потім зштовхнуться з ще більшою проблемою.

Не може бути аргументу більше, ніж цей для того, щоб повернутися до системи, де золото тримається в резерві замість декретних грошей – чи облігацій інших країн (урядових і інших).

Залишити ж існуючу систему резервів – не варіант. Чим більше часу країни продовжують скуповувати долари, щоб занизити свою валюту і врятувати доларову систему від кризи, тим більше проблем. Всі учасники відмінно розуміють, що чи рано пізно ми пройдемо крапку повернення. Лише обмін доларових резервів на золоті може врятувати всі країни, що доторкнулися до доларів. От чому:

- По тій же самій причині, по якій зараз Азія не може продати долари (вартість їхніх резервів надзвичайно зменшиться, і понесуть величезні втрати), вони, можливо, почнуть купувати золото за свої ж долари. Якщо вони обмінюють долари на інші валюти чи виробничі потужності, їхні долари раз за разом будуть коштувати усе менше і менше, а всі реальні активи почнуть рости в ціні, поки долар не засмокче усі валюти в діру девальвації.

- Те ж відбудеться й у випадку золота. Але з однією вирішальним відмінністю. Якщо вони куплять золото за долари, то так, вартість долара буде падати, але зростаюча ціна золота більш ніж компенсує цю втрату. Чому? Тому що «ефективність» золота, яке вони скуплять, не залежить від ефективності ні однієї з економік, де можуть знаходитися й інші реальні активи (ці реальні активи – об'єкт диверсифікованості наших резервів).

- Кожен витрачений долар купує усе менше і менше, а кожна додаткова тонна золота усі дорожчає і дорожчає. У міру того, як продовжується цей процес, ми приходимо до крапки рівноваги. Поки долар падає під впливом продажів декретних грошей, ціна на золото буде прагнути вгору. І один раз доларова ціна на золото (і будь-яка валютна ціна) стане не більш ніж фікцією.

Дійсна вартість полягає в золоті, а не в доларі. Замість спостереження за ціною золото почнеться спостереження за цінами на декретні гроші, і раз за разом буде виявлятися, що їхня вартість у порівнянні з їх об'єктивно нульовою вартістю занадто висока. І неважливо, як на це дивитися.

У міру того, як усі Центробанки скуповують золото за допомогою своїх зайвих доларів, ціна на золото зростає по експоненті, вони відкриють для себе актив, що довів свою вартість, причому не утрачав своєї вартості протягом всієї історії людства. Декретні ж гроші, навпроти, зараз доводять свою повну марність і ненадійність. Так чи інакше, золото стане резервним активом номер один.

Висновок

Ринок дорогоцінних металів в Україні в сучасному стані сформований тільки як банківський ринок купівлі-продажу золота і срібла, та в незначних обсягах платини і паладію. Банківська система України в наростаючих обсягах імпортує банківське золото в стандартних злитках для перепродажу фізичним особам (10 – 15 тонн на рік). Аналіз кон'юнктури світового ринку золота дозволив виявити сучасні тенденції в попиті та пропозиції дорогоцінного металу. Попит залежить від рівня розвитку промисловості, потреби в поповненні золотовалютних державних резервів, спекулятивних тенденцій і в цілому має тенденцію до стійкого росту.

В структурі попиту проявилися наступні зміни:

- скоротилися закупівлі золота державами в зв'язку з припиненням його тезаврації через структурні зміни в економіці;
- різко зросла активність приватних інвесторів, ініційована нестабільною політичною й економічною ситуацією у ведучих країнах-продуцентах.

За аналізом західних золотих маркет-мейкерів, український ринок банківських металів – найперспективніший з-поміж ринків країн СНД. За кілька років Україна цілком може стати регіональним центром міжнародної торгівлі дорогоцінними металами, оскільки світовий досвід свідчить, що ні наявність природних ресурсів, ні високий рівень видобувної промисловості не є обов'язковими умовами активного розвитку ринку дорогоцінних металів (вдалим прикладом слугують Велика Британія й Швейцарія). Тому сьогодні концепція розвитку ринку банківських металів України полягає у грамотній організації ліберальних правил торгівлі, що стимулюють обіг на вторинному ринку імпортованих у країну металів

На основі проведеного в курсовій роботі аналізу, проблеми формування ринку дорогоцінних металів в Україні можна сформулювати як:

1. Відсутність золотодобувної промисловості і власного виробництва банківських металів;

2. Незначний золотий запас України для інтервенцій чи продажу його на національному ринку дорогоцінних металів;

3. Законодавче обмеження ввезення в Україну банківських металів, отриманих в результаті переробки за межами митної території України брухту та відходів дорогоцінних металів. Так, ввезення в Україну банківських металів юридичними особами – резидентами (крім уповноважених банків) і нерезидентами не дозволяється. Ця вимога закріплена у пункті 1.9 глави 1 розділу III «Правил надання фізичним і юридичним особам – резидентам (крім уповноважених банків України) і нерезидентам індивідуальних ліцензій та спеціальних дозволів на переміщення валюти України, іноземної валюти, платіжних документів (іменних, дорожніх чеків), банківських металів через митний кордон України».

Виключне право уповноважених банків на ввезення в Україну банківських металів пов'язане з тим, що така операція підпадає під дію Декрету Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. «Про систему валютного регулювання і валютного контролю». Згідно зі статтею 1 Декрету банківські метали є валютними цінностями, а операції, пов'язані з ввезенням на територію України валютних цінностей, є відповідно валютними операціями.

4. Наявність законодавчих обмежень по переміщенню дорогоцінних металів фізичними особами через митний кордон України.

За дохідністю золото є третім фінансовим інструментом українців. Золото поступається лише інвестиціям у нерухомість та цінні папери. Поряд з валютами та іншими дорогоцінними металами інвестори розглядають його як альтернативний і надійний засіб заощадження. Воно не потребує, на відміну від паперових грошей, зовнішньої державної гарантії, має незмінний попит на ринку і характеризується стабільно високою ціною, яка за прогнозами аналітиків, і надалі зростатиме. Саме цьому дорогоцінному металу віддають перевагу уряди країн під час формування державних резервів. Золоту притаманні високоліквідні властивості, що дають змогу інвесторам не лише вигідно вкладати та зберігати свої заощадження, а й істотно примножувати їх

навіть під час економічних криз. Вітчизняні банкіри впевнені у кращих перспективах цього ринку в Україні. Динаміка цін на золото в Україні цілковито повторює зміну цін на світових ринках, а світові ціни на золото найближчими роками зростатимуть. Цьому зростанню можуть покласти край хіба що такі малоймовірні події, як припинення воєн, здешевлення енергоносіїв та ревальвація долара.

Формування і ефективне управління золотовалютними резервами є важливим завданням, поставленим перед НБУ. В теперішніх умовах, коли світові експерти час від часу лякають своїми прогнозами на рахунок можливого повторення світової кризи, і не важливо, фінансової чи економічної, населення України різко реагує, скуповуючи іноземну валюту. Це спричиняє додатковий тиск на національну валюту, що здатне обвалити її курс по відношенню до іноземних валют, або і взагалі знецінити. Крім того, негативне сальдо платіжного балансу і орієнтація економіки на експорт сировини, а не готової продукції, спричиняє відплив іноземної валюти з України.

Таким чином, для вирівнювання ситуації, необхідним стає пошук інших шляхів накопичення золотовалютних резервів, наприклад, видобуток власного золота, або здійснення на державному рівні інвестування у будівництво нових підприємств, які почнуть задовольняти потреби внутрішніх споживачів і зможуть вийти на світовий ринок. Це повинно покращити ситуацію і підняти рівень життя країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисов С.М. Золото в современном мире. – М., 2014. – 248 с.
2. Борисов С.М. Світовий ринок золота : Новий етап розвитку // Гроші і кредит. – 2011. – №8. – С. 32 – 41.
3. Варфоломєєв С. Ринок інвестицій в золото для українських інвесторів: Аналітичний огляд. – К., 2015. – 41 с.
4. Вартанян В.М., Гавва В.М., Турко Д.О. Дослідження розвитку українського ринку ювелірної продукції. // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2011. – №3(3). – С. 108–117.
5. Декілька хибних думок щодо золота: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2011/11/25/260253> .
6. Заячківська О. В. , Дудін С.А. Особливості функціонування ринку золота на сучасному етапі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/prvse/2014_1/3.pdf .
7. Затаєний дракон: огляд ринку золотих зливків за 2015 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.prostobank.ua/finansoviy_gid/investitsiyi/statti/zataeniy_drakon_oglyad_rinku_zolotih_zlivkiv_za_2015_rik .
8. Золото будет дорожать : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.com.ua/2014/01/16/526290> .
9. Козюк В. В., Березюк Р. М., Шиманська О. П. Мікроекономіка : навч. посіб.– Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2011.– 497 с.
10. Кулиняк І. Я. Інвестиційна діяльність в Україні на ринку золота. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2007. – № 605. – С. 156–162.
11. Ковалишин Г.В. Золото – індикатор настроїв: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ifs.ru .
12. Мельник В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: Навч.посібник / В.В. Мельник. В.В. Козюк. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 249 с.

- 13.Медведкіна Е.А., Нестеренко Є.М. Світовий ринок золота в умовах розвитку глобальної фінансової системи. // Економічний простір. – 2008. – №12(1). – С. 5–14.
- 14.Михальський В.В. Про фінансові та товарні аспекти ринку золота як один із чинників зростання економіки // Фінанси України : журнал. – 2014. – № 4. – С. 95–105.
- 15.Нацбанк збільшив «золоті» запаси на 25% : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://real-economy.com.ua/news/31526.html> .
- 16.Особливості міжнародної інвестиційної діяльності на ринках золота : [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/babenko/article/3719.aspx>.
- 17.Офіційний сайт НБУ. Статистика. Показники банків України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
- 18.Росія стала найбільшим покупцем золота : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://real-economy.com.ua/news/33807.html> .
- 19.Савчук Н.В. Ринок золота: сучасний стан та перспективи розвитку // Цінні папери України. – 2015. – № 1–2. – С. 19-24.
- 20.Святненко А. Золоті інвестиції. Коштовні метали торік стали третім за дохідністю фінансовим інструментом для українців // Дзеркало тижня. – 2015. – № 7 (636). – С.7–13.
- 21.Слісарук С. Дорогоцінна перспектива / С. Слісарук // Експерт. – 2013. – № 14. – С. 50–56.
- 22.Українська біржа дорогоцінних металів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gold9999.com.ua/info> .
- 23.Яременко С., Юрчук Г., Ринок банківських металів – новий сегмент фінансового ринку України. // Вісник Національного банку України. – 2012. – №1. С. 36–39.
- 24.Яригіна А. Світовий ринок золота. – М.: Інститут Фінансових Досліджень. – 2014. – № 2. С. 16–23 .